

D.N. Makhanbetkulova¹, G.Zh. Tokmurziyeva¹, M.K. Saparbekov¹, A.N. Nurbakhyt²¹Kazakhstan medical university "KSPH"²Asfendiyarov KazNMU

SOCIALLY - MEDICAL ASPECTS OF REPRODUCTIVE HEALTH AT TEENAGE AGE

Resume:Health of women of childbearing age is put from the first days of life and many gynecologic and chronic diseases originate at children's and teenage age.

The social and economic instability of society of the republic causes distribution of a row negative the physician – social factors which directly or it is mediated influences reproductive health of girls - teenagers.

According to the Ministry of health and social development of Kazakhstan Republic in 2009 from 360 thousand childbirth across 4 360 it was the share of childbirth aged from 15 to 17 years. The number of undesirable pregnancies among 15-17 summer girls - teenagers exceeded 8 thousand, and the number of the registered abortions at this category of the population has made more than 4 thousand. The agency according notes that, the birth rate coefficient in age category of 15-19 years makes 31,04% across Kazakhstan.

WHO (2010) notes that, teenagers face a set of loadings and problems, among which the increasing expectations from their educational progress, the changing social relationship with family and peers and also the physical and emotional changes connected with puberty.

Keywords: reproductive health, girls - teenagers.

ӘОЖ 613:37:681.31-22-35

**А.Н.Нурбакыт, М.Н.Жакупова, Н.Ж.Дармен, А.А.Айтманбетова,
А.С. Байболат, Д.Ш.Аскаров, А.М. Раушанова**

С.Ж.Асфендияров атындағы қазақ ұлттық медицина университеті

Қоғамдық денсаулық сақтау жоғары мектебі «ҚМУ»

Әл-Фараби атындағы қазақ ұлттық университеті

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ САНИТАРЛЫҚ-ГИГИЕНАЛЫҚ ЖАҒДАЙДЫ ПАЦИЕНТТЕРДІҢ БАҒАЛАУЫ

Ауруханашілік ортаны оңтайландыру мен МҰ-дағы пациенттер үшін қолайлы жағдайларды әзірлеу аса өзекті мәселе. Әлемнің көптеген елдерінде денсаулық сақтау саласында белсенді түрде реформалар жүріп жатыр. Бұл ретте медициналық көмек сапасын арттыру басымдылыққа ие міндетке айналған. Бұл міндет Қазақстанға да қатысты екендігі анық.

ДДСҰ ұсынымына сәйкес медициналық көмек сапасы компоненттерінің біріне пациенттің медициналық көмек деңгейімен қанағаттанушылығын жатқызуға болады. Осы орайдағы негізгі қарастырылып отырған мәселе-пациенттердің санитарлық-гигиеналық жағдайға баға беруі.

Түйінді сөздер: Медициналық көмек сапасы, пациент, санитарлық-гигиеналық жағдай, бағалау.

Тақырыптың өзектілігі. Емдеу-профилактикалық ұйымдар денсаулықты қорғау қызметінің негізгі санитарлық-гигиеналық мекемелерге жатады, сол себептен ерекше өзектілікке медициналық ұйымдардың гигиенасы сұрағын қамтиды. Бұл ретте науқастар арасында стационарлық емдеудің сәтті болуы көптеген жағдайда аурухана ортасын, оның ішінде емдеу ұйымындағы қоршаған ортаны оңтайландыруға байланысты. Ғылымның түрлі облыстарындағы заманауи ғылыми әзірлеуді және талаптарды есепке алатын медициналық ұйымдардағы оңтайлы шарттарды жобалауға, құрылыс пен ғимараттарды пайдалануға қажетті кешенді әдісті қамтамасыз етеді [1, 2, 3, 4].

Маңызды рөлді арнайы жүргізілетін ғылыми зерттеулер, мұндай зерттеулер мен практика негізінде әзірленетін нормативтік құжаттар, оның ішінде санитарлық және эпидемияға қарсы ережелер мен нормалар атқарады [5].

Зерттеу мақсаты: Медициналық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық және тұрмыстық жағдай туралы халықтың ой-пікірін бағалау және санитарлық жағдайларды жақсартуға бағытталған әрекеттерді жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Зерттеу материалдары және әдістері. Әлеуметтік негізгі зерттеу жүргізілді. Негізгі зерттеу аясында Алматы қаласының медициналық ұйымдарындағы емделушілер арасында емдеу-профилактикалық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық жағдайды бағалау мақсатында сауалнама жүргізілді.

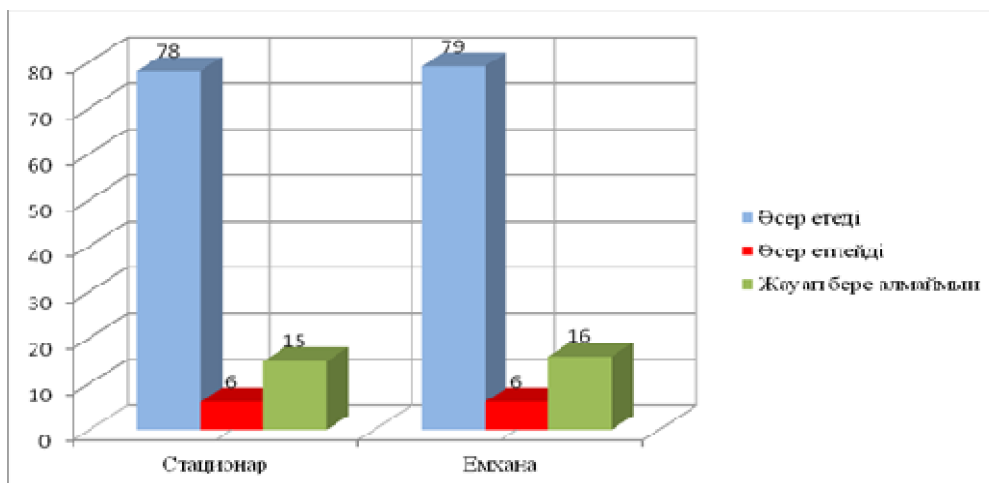
Зерттеуге 150 емделуші қатысты. Материалдарды жинау барысында және топтарды құрастыру кезінде таңдаудың кездейсоқтығы мен оның сандық және сапалық тұлғалылығының ұстанымдары қатаң сақталынды.

Көзделген жиынтықтың сапалылық тұлғалылығын қамтамасыз ету мақсатымен, жұмыстың мақсаты мен міндеттеріне сәйкес Алматы облысы бойынша объектілер таңдалынып, анықталынды.

Сауалнаманы Алматы қаласындағы №6, 17,21 емханаларында, №1,7 қалалық клиникалық ауруханаларында жүргіздік.

Алынған мәліметтер негізінде зерттеу сұрақтарының әрқайсысының жиілігі мен құрылымы анықталған, негізгі зерттелетін құбылыстың хи-квадрат коэффициентінің бірқатар белгілерге тәуелділігі дәлелденіп, сонымен қатар Стьюдент критерийі көмегімен салыстырмалы жиынтықтардағы көрстекіштердің айырмашылығы есептелді.

Зерттеу нәтижелері. Емделушілердің медициналық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық жағдайды бағалауы. Сауалнамаға қатысқандардың көпшілігінің пікірінше (орташа есеппен $78 \pm 0,7$ және $79 \pm 0,6$ пайыз) медициналық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық жағдайлар көрсетілетін көмек тиімділігіне және сапасына әсер етеді деп нақтылады. Сондықтан да, МҰ-ның санитарлық-гигиеналық жағдайлары көрсетілетін медициналық көмек сапасын бағалау кезінде өте маңызды екендігін білдіреді.

Сурет 1 – Халықтың медициналық көмек сапасына және тиімділігіне санитарлық-гигиеналық жағдайлардың әсеріне қатысты бағасы

Жеке гигиенаны сақтау шарттарын қанағаттанарлық деп стационар бойынша 58% респонденттер, ал емхана бойынша 59% респонденттер атаған. Шамамен 20% сауалнамаға қатысушыларды жағдайлар қанағаттандырмайды. Стационарлар мен емханалардағы жағдайға көңілі толмауының себептерінің құрылымына дәретханалардың болмауы және олардың нашар санитарлық жағдайы, ыстық сумен қамтудың болмауы, гигиена заттары мен құралдарының болмауы, шаруашылық және ауыз сумен қамтамасыз ету деңгейінің болмауы немесе жеткілікті деңгейде болмауы көрсетілген.

Стационардың жалпы жайлылық деңгейін респонденттердің 19% «жоғары» деп, 71% «орташа», 6% «төмен» және 2% «өте төмен» деп бағалады.

Емханада жалпы жайлылық деңгейі 17% «жоғары» деп, 73% «орташа», 8% «төмен» және 3% «өте төмен» деп бағалады.

Аурухана палатасының аса тығыздалуын 57% респонденттер атап көрсеткен. Бұл ретте орташа есеппен 28,8% респонденттер аурухана палаталарының алаңы көбірек болу керек деп санайды.

Палаталар мен бөлмелердің санитарлық жағдайы туралы респонденттердің 72% қанағаттанарлық деп бағаласа, 8% қанағаттанбайтындықтарын атап өткен, ал, емделушілердің 20% жауап беруге қиналатындықтарын көрсетті. Жалпы алғанда, санитарлық жағдай қанағаттанарлық болып табылады.

Медициналық ұйымдардағы дәретханалардың санитарлық жағдайына респонденттердің 42% қанағаттанарлық баға берді, 48% қанағаттанарлықсыз екендігін атап өтті. Бұл өз кезегінде емдеу профилактикалық ұйымдардағы дәретханалардың жыларман халде екендігінің айғағы екенін көрсетеді.

Медициналық ұйымдардағы тазалау мен залалсыздандыру тәртібінің сақталуын айтарлықтай жоғары бағалады. Жоғары бағалағандар 70% құраса, қанағаттанарлық баға бергендер 25% және қанағаттанбағандар 5% құрады.

Респонденттердің жартысы яғни, 47% медициналық ұйымдардың косметикалық жөндеуді талап ететіндігін атап өткен, төрттен бір бөлігі 28%, күрделі жөндеу қажет деп санаса, 25% емделуші жөндеу жұмыстарының қажет еместігін атап өткен.

Медициналық ұйымдардағы жасанды жарықпен қамтамасыз етілуіне респонденттердің 42% қанағаттанатындығына ие. 14% үздік деп бағаласа 35%

жақсы екендігін белгіледі. Жарықтың жағдайы ұнамайтындар 9% құрады.

Сауалнамаға қатысушылардың стационарда болу кезеңінде төсек орын тысының алмастыру жиілігі туралы сұраққа келесідей жауап берілген: 37% - қажет болған жағдайда, 32% - аптасына 1 рет қана, 13% - 10 күнде 1 рет. Үй төсек орнын 14% респонденттер ғана пайдаланған. 4% бір ретте ауыстырмады деп теріс баға берді.

Медициналық ұйым аймағының көлемі мен көріктендіру деңгейі бойынша жеткілікті деп орташа есеппен 44,2% респонденттер атап көрсеткен. Алайда 48,8% респонденттер аймақты көріктендіру тіптен жоқ деп санайтындығын айтқан.

53% респонденттер стационарда тамақ сапасын қанағат тұтқан, толық қанағаттанбаған 22%, ал, 15% жауап беруге қиналған (сурет 11). Сауалнамаға қатысқандардың арасында тамақтандыру көлемі бойынша ұқсас баға келтірілген. Қанағаттанарлық деңгейде орташа есеппен 56,8% көрсеткен. Алайда алты респонденттердің бірі тамақтану көлемімен (15,3%) қанағаттанбаған. Үйден жеткізілетін қосымша тамақтың қажеттілігі фактін орташа есеппен 27,9% респонденттер белгілеген.

Қортынды. Пациенттердің/халықтың және пікірін зерттеу нәтижесінде олардың медициналық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық және тұрмыстық жағдайларын бағалау бойынша қызықты нәтижелер алынған. Оның ішінде сауалнамаға қатысушылардың абсолютті көпшілігі (80%-ға дейін) медициналық ұйымдардағы санитарлық-гигиеналық шарттар көрсетілетін көмектің тиімділігіне және сапасына әсер етеді.

Респонденттердің көпшілігі (72%) емханаларда жеке гигиенаны сақтауға қажетті талаптарды «қанағаттанарлық» деп санайды. емделушілердің 28%-ы емханалардағы жағдайды «қанағаттанарлықсыз» деп санаған. Қанағаттанбаушылық себептері: ыстық судың болмауы (41% ауылдық және 35% қалалық тұрғындар); шаруашылық және ауыз сумен қамтамасыз ету жағдайы; жайлы жабдықталған дәретханалардың болмауы немесе олардың нашар санитарлық жағдайы.

Халықтың стационарларда және емханаларда жеке гигиена үшін санитарлық-гигиеналық жағдаймен қанағаттанбаушылығының негізгі себептері анықталған. Мұндай қанағаттанбаушылықты жою медициналық көмек пен оның сапасын қанағаттанушылық деңгейін арттыруға көмектесетін болады.

ӘДБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Акжигитов Г.Н. Организация и работа хирургического стационара. - М.: Медицина, 2000. - 288 с.
- 2 Габович Р.Д. Гигиена. - К.: 1995. - 294 с.
- 3 Лошонди Д. Внутрибольничные инфекции. - М.: Медицина, 1978. - 456с.
- 4 Уилер И.Т. Проектирование больниц (пер. с англ.) - М.:2002. - С. 83-103.
- 5 Щербо А.П. Больничная гигиена: руководство для врачей. - СПб.: 2007. - 58 с.

А.Н. Нурбакыт, М.Н. Жакупова, Н.Ж. Дармен, А.А. Айтманбетова, А.С. Байболат, Д.Ш. Аскарров, А.М. Раушанова
Казахский национальный медицинский университет имени С.Д. Асфендиярова
Казахстанский медицинский университет «ВШОЗ»
Казахский национальный университет имени Аль-Фараби

ОЦЕНКА ПАЦИЕНТАМИ САНИТАРНО-ГИГИЕНИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ ГОРОДА АЛМАТЫ

Резюме: Оптимизация состояния больницы и развитие благоприятных условий для пациентов в МУ являются актуальной проблемой. Во многих странах мира в здравоохранении активно ведутся реформы. В то же время повышение качества медицинской помощи стало приоритетом. Ясно, что эта задача актуальна для Казахстана. Согласно рекомендации ВОЗ, одним из качественных компонентов медицинской помощи можно объяснить удовлетворенность пациента уровнем медицинской помощи. Основным моментом в этом отношении является оценка пациентами санитарно-гигиенических условий.

Ключевые слова: качество медицинской помощи, санитарно-гигиеническое состояние, оценка.

A.N. Nurbakyt, M.N. Zhakupova, N.Zh. Darmen, A.S. Baibolat, A.A. Aitmanbetova, D.Sh. Askarov, A.M. Raushanova
Asfendiyarov Kazakh National Medical University
Kazakhstan medical university "KSPH"
Kazakh National University after named Al Farabi

SANITARY-HYGIENIC MEDICAL INSTITUTIONS OF ALMATY EVALUATION OF PATENT CONTENT

Resume: Nowadays, optimization of the hospital environment and the development of favorable conditions for patients in the MCO are a topical issue. In many countries of the world, there are active reforms in healthcare. At the same time, improving the quality of medical care has become a priority. Clearly, this task is relevant to Kazakhstan.

According to the WHO recommendation, one of the quality components of medical care can be attributed to the patient's satisfaction with the level of medical care. The main point in this regard is the patient's assessment of sanitary and hygienic conditions.

Keywords: Quality of medical care, patient, sanitary and hygienic situation, assessment.

УДК 614.5:778-575

К.Т. Ибрагим, Г.Е. Аимбетова, А.Н. Нурбакыт, Д.Т. Шаки
Казахский Национальный медицинский университет им.С.Д.Асфендиярова

ОЦЕНКА ФОРМИРОВАНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ СРЕДИ МЕДИЦИНСКИХ СЕСТЕР

В статье отражены результаты социологического исследования по оценке формирования корпоративной культуры среди медицинских сестер.

Ключевые слова: корпоративная культура, медицинская сестра, университетская клиника

Актуальность. Организационная культура существует в любой организации независимо от ее размеров и сферы деятельности. В любом обществе есть свои принципы, нормы, правила, порядки и ритуалы, которыми управляют члены группы. В одних организациях организационная культура развивается неосознанно и соблюдается негласно, в других базируется на целом своде законов, обязательных к исполнению.

Специальность медицинской сестры относится к разряду публичных профессий, которые, прежде всего, связаны с авторитетом среди населения, их профессиональная успешность определяется привлекательным имиджем [1].

Задача создания профессионального имиджа медицинской сестры должна быть осознанным выбором и быть ориентирована на общие каноны, сформировавшиеся в результате исторической медицинской практики. Это,

прежде всего, высокий уровень профессионализма, нравственность и наличие эмпатии [2].

Атмосфера медицинской и сестринской практики, образования должна создавать условия, которые бы культивировали желаемые качества, требуемые от медсестры.

Материалы и методы исследования. Социологическое исследование проведено среди медицинских сестер Университетской клиники им. С.Д. Асфендиярова КазНМУ города Алматы. В работе использован социологический метод (метод анкетирования), статистический метод с применением вариационной статистики.

Цель исследования. Оценить состояние сложившейся корпоративной культуры и подготовку сестринского персонала для формирования нового ее